

سخنرانی آقای صباح کارروئی
رئیس اداره تبلیغات اسلامی

مکارم اخلاق

مکارم اخلاق

(و من یونی الحکمة فقد اونی خیراً کثیراً) : (و آن که داند حکمت را، بر او خیرات بسیار است)

مقدمه

اصول فضائل

قوای سه گانه

- ۱ - قوای سه گانه عبارتند از: قوه فکری، قوه هیولانه و قوه حیوانیه.
- ۲ - نیروهای سه گانه عبارت از قوه فکر و عصب و شهوت است.
- ۳ - حد وسط در سه قوه فضیلت و زیاده و نقصان در آن رذیلت است.
- ۴ - تمام فعل و انفعال و حواشی که در دنیای بشریت از هر حیث بظهور رسیده است اعم از نیک و بد و خصائل و صفات فردی و اجتماعی مولود این چهار فضیلت و سه قوه است.
- ۵ - اشخاصیکه دارای فکر بر اندیشه معتدلند بواسطه جودت عقل و صحت فکری و تمیز حسن و قبح اشیاء تمام افعالشان را منطبق با چهار فضیلت کرده اند و تمام کارهای خوبیکه در عالم بظهور رسیده نتایج خصائل یمنه این گروه مقدس است صاحب فکر معتدل در اعمال قوه غضب از حد افراط و تفریط احتراز کرده و خود را بصفات شجاعت و فراست و قوت قلب متصف کرده است و از صفات رذیله تهور و غضب تندبیا ترس و ضعف نفس که حد افراط و تفریط است منزّه است و همچنین در مقام قوه شهوت حد اعتدال شروع و معقول را اختیار کرده و از صفات شر و تهمت و کسالت و کلالت و ضعف میرا است.

چنانکه ما اصل فضائل و قوای سه گانه را در شماره های ۱۵-۱۶ سال اول دارالسلام نشر

دادیم در این شماره برای یاد آوری خوانندگان گرامی در پیوسته بنویسید که بنویسید و تالی ناکر بر از تمهید این مقدمه شدید و اینک شروع بنویسید می کنیم .

مقدمه

و کذا لک جعلناکم امة وسطا لتکونوا شهداء علی الناس و یكون الرسول علیکم شهیدا (قرآن مجید - سوره روم (بقره) آیه ۱۴۷)

ترجمه - و همچنین گردانیدیم شما را امت میانه تا باشد، گواهان بر مردمان و باشد پیغمبر بر شما گواه .

ملخص تفسیر

در کتاب شواهد التنزیل لقواعد التفضیل مسنداً نقل فرمودند که حضرت باقر علیه السلام فرمود ما (اومه) امة وسط و گواهان خدا ایم بر خلق و در کتاب شواهد التنزیل لقواعد التفضیل مسنداً نقل فرمودند که حضرت امیر المؤمنین علی علیه الصلوة و السلام فرمود - بتحقیق خدا در قول خود لشکونوا شهداء علی الناس ما را قصد فرمود ما گواه بر مردم هستیم و حضرت پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم گواه بر ما است و ما شهداء و حجة خدا بر خلق هستیم . از خلاصه تفسیر این آیه و آقی هدایه مستفاد است که ائمه طاهربین اسلام را متوسط و عدل قرار داد تا بر اعمال خلق گواه باشند و حضرت خاتم الانبیاء و المرسلین (صلوات الله علیه و آله الطاهربین) را گواه بر ائمه طاهربین فرمود که قانون الهی را که توسط پیامبر گرامیش ابلاغ فرموده نشر دهند و تمام تکالیف مادی و معنوی و دنیا و آخرت آنرا بیان فرمایند .

سؤال مقدر

اگر سائلی سؤال کند بجه دلیل دین اسلام دین متوسط عدل است ؟

جواب از سؤال مقدر بدلیل تمام احکام اصول و فروع اسلام دین متوسط و عدل و فضیلت است و معتقدات تمام ارباب تحمل و ملل در حد افراط و تفریط واقع شده و ذیبات و گمراهی و سرگردانی است .

هذا کتابنا ینطق علیکم بالحق

دلیل و برهان

عقیده توحید خدا وسط و عدل است

عقیده اسلام نسبت بصانع و موجد و مؤثر عالم در حد وسط افراط و تفریط واقع شده
بنابر این توحید فضیلت و دوطرف آن که عقیده مادبون و مات وفات است و عقاید بیه تعدد خدایان
باطل و ردیلت است .

بیان دلیل و برهان

آفاق و انفس

سوره فصلت (۴۲) آیت ۳

سرمیهم آیاتنا فی الافاق و فی انفسهم حتی یتبین انه الحق اولم یکف بربک انه علی کل شیئی شهید
ترجمه بزودی نشان میدهیم آبتها و نشانهای خود را در آفاق و در نفوس خودشان تا آشکار شود
مراشان را که خدا حق است ، آیا کافی نیست بیورد گارت که بر همه چیز گواہ است .

آفرینش - نظام آفرینش - بقاء نظام آفرینش

تردیدی نیست که هیچ چیزی در عالم خود بخود و بدون صانع و موجد و مؤثر بوجود
نیامده است با این وصف آیا ممکن است که اوضاع شکفت آور جهان آفرینش که دارای نظم
کامل است و نظامات آنها باقی است بدون موجد و مؤثر بوجود آید ؟

شکی نیست که با تصور در تمام سلسله ممکنات و موجودات و نظام مرتب دوائر وسیعه
عالم کون و فساد مجال و متمتع است که احکام صنع و اتقان مصنوع و جریان نظم و ترتیب و
بقاء نظام سلسله های موجودات بدون موجد و مدبر و صانع توانای دانا موجود شوند و آیات
و نشانه های موجد ممکنات عقلا و منطفاً عقیده نفی صانع را باطل میکنند .

تومی نمونه آیات انفس و آفاق	کتاب واضح و پنهان در آن تمام امور
رخ تو نقشه جغرافیای ملک وجود	که آشکار کند ملک و دشت و کوه و بحور
اگر که خود شناسی ز نظم هیکل و روح	که کرد حق زغرا لب وجود تو مفسطور
همی نگردی منکر بغیر جیب بصر	بیاور می نشوی در مقام عقل جیبور

اسلام دین وسط و عدل است

دین اسلام اصولاً و فرودها منطبق با عقل و منطق و برهان است و هر قدر تجدد زمان بیشتر شود و پایه عقول بشر بالاتر رود مصالح قانون اسلام بیشتر و مفیدتر بدنیاً متوجه خواهد شد. از دقت در این موضوع مهم ابدی بودن این قانون محرز است چه حضرت خاتم صلی الله علیه و آله و سلم را خداوند بر تمام دین ظاهر ساخته بنا بر این نقصانی وجود ندارد که دیگری تکمیل کند لفظین اعلی الدین کله و هر ادعائی پس از اسلام در کیتی شیاطین انسی کرده اند و بوسیله آن کلاه برداری کرده اند صرفاً دعوی باطل و برخلاف منطق و دلیل است و بگانه غرض منحصر آنان در القاء شبهات بعوام و گمراه کردن نادانان ریاست و جیب‌بری بوده است در قانون متقن اسلام تمام تکالیف بشر از حیث امر معاش و معاد و طبیعت و ماوراء طبیعت مدون و مرتب است و تزلزل علیکب الكتاب تیماً لکل شی و هدی و رحمة و بشری للمسلمین سلام در یک آیه تکلیف بشر را بر حسب کلی تصریح فرمود و تمام اوامر و نواهی قرآن بیان مفصل آن آیه است در این آیه که در واقع بزرگترین اعجاز قرآن است خیلی باید دقت کنیم ، ان الله یامر بالعدل و الاحسان و ابتاء ذی القربى و ینهى عن الفحشاء و المنکر و الیغی بفظکم لعلکم تذکرون

ترجمه - بدرستی که خدا میفرماید بعدالت را بیکو کاری و ببطا کردن بنزد بگانه و نهی میکند از کار زشت و ناپسند و ستمکاری و بند میدهد شمارا باشد که تمایز کنید . (ملخص تفسیر)

امر بعدل عقیده بتوحید و انصاف بین مردم و معامله با مردم است بطریق راستی و امر با احسان و امر بتمام خوبیها میباشد و اداء فرائض و واجبات و بدل و بخشش بخوبی و ندادن است و تمام اوامر قرآنی هر اتب و اقسام عدالت و احسان را توضیح فرموده است (است فرسی)

و تمام نواهی قرآن توضیح و ینهى عن الفحشاء و المنکر و الیغی است چه فحشاء عبارت از گناهان نفسانی است از فحاشی که پنهانی مرتکب می شود و در گناه و فسق تجاهر و تظاهر نمی شود و منکر عبارت از گاهی است که بطریق تظاهر و تجاهر مرتکب میشوند و منکرات را اشاعه و نشر میدهند و موجب ارتکاب نادانها میشوند و کلامه بقی عبارت از ظلم بغیر است انتهی :

در پایان از خداوند متعال مسئلت میکنم که تمام مسلمین را بعمل کردن احکام اسلام که برای سعادت بشر است موفق فرماید . (والسلام علینا و علی عباد الله الصالحین)